

Zajęcia 3

Pierwiastki II grupy układu okresowego

Badanie właściwości fizycznych i chemicznych pierwiastków II grupy układu okresowego

Doświadczenie 1. Badanie wapnia i magnezu ich twardości, wyglądu powierzchni, plastyczności oraz temperatury topnienia i przewodnictwa elektrycznego (Internet).

Sprzęt laboratoryjny: nóż, skalpel, bibuła, młotek, piłka do metalu

Wykonanie: Przy pomocy szczypticzki przenosimy kawałek wapnia ze słoika w którym jest przechowywany na bibułę i osuszamy go. Następnie przy użyciu ostrego noża próbujemy go przeciąć, obserwując powierzchnię przecięcia. Niewielki kawałek wapnia *uderzamy delikatnie młotkiem na bibule i pod digestorium*. Obserwacje zapisujemy w notatkach.

Doświadczenie 2. Badanie reaktywności chemicznej

Odczynniki chemiczne: Mg, Ca, HgCl₂, CaO, MgO, MgCl₂ (nasycony), Ca(OH)₂, CO₂, 2M HCl, 2M H₂SO₄, fenoloftaleina, papierki wskaźnikowe, błękit bromotymolowy

Sprzęt laboratoryjny: skalpel, cylinder do spalania, zlewka 50cm³, probówki, statyw na probówki, łyżeczka do spalania, cylinder do spalania, cylinder miarowy 10cm³.

Wykonanie:

a. Niewielką ilość wiórków magnezowych umieszczamy w probówce i zadajemy około 2cm³ 2M HCl. Wylot probówki zamykamy palcem i po około 1 min. zbliżamy do płomienia palnika gazowego. Obserwujemy efekt spalania. Piszemy i uzgadniamy równanie reakcji.

b. Około 0.35cm³ wiórków magnezu umieszczamy w probówce dodajemy 2cm³ wody destylowanej i ogrzewamy do wrzenia przez kilka minut. Obserwujemy efekt doświadczenia.

c. Niewielki kawałek czystego i osuszonego wapnia umieszczamy w suchej i czystej probówce umieszczonej w statywie na probówce i dodajemy około 35cm³ wody destylowanej. W ciągu kilku minut obserwujemy efekt reakcji po którym dodajemy do probówki kilka kropli fenoloftaleiny. Porównujemy efekty z magnezem oraz piszemy i uzgadniamy reakcje.

d. Na łyżeczkę do spalania nasypujemy piasku a na nim umieszczamy niewielką ilość wiórków magnezu. Całość ogrzewamy w płomieniu palnika a po zapoczątkowaniu reakcji magnez spalamy w tlenie (*pod digestorium*). Pozostałość po spaleniu magnezu (nie piasek) umieszczamy, gdy całość ostygnie i używając skalpela w czystej i suchej zlewce na 50 cm³. Następnie dodajemy około 2cm³ wody destylowanej i po wymieszaniu 1-2 krople błękitu bromotymolowego. Obserwujemy efekty i piszemy równanie reakcji chemicznej.

e. Do zlewki na 10 cm³ nasypujemy około 0,5 grama MgO i następnie dodajemy do niego około 1cm³ nasyconego MgCl₂ po kilku minutach badamy konsystencję mieszaniny. Piszemy równanie reakcji chemicznej.

f. Do suchej probówki nasypujemy niewielką ilość CaO i dodajemy około 2cm³ wody destylowanej po wytrząśnięciu dzielimy na połowę. Do jednej części dodajemy kilka kropli fenoloftaleiny a do drugiej po dodaniu wskaźnika (kilka kropli błękitu bromotymolowego) dodajemy kroplami 2M HCl aż do odczynu kwaśnego.

g. Do suchej probówki nasypujemy stałego Ca(OH)₂ i dodajemy 2 cm³ wody destylowanej. Zawartość probówki wytrząsamy i po kilku minutach obserwujemy zawartość probówki oceniając stopień rozpuszczenia Ca(OH)₂. Używając papierków uniwersalnych określamy pH roztworu nasyconego.

h. Do dwóch probówek nalewamy klarownego roztworu Ca(OH)₂ w ilości około 2 cm³ i do jednej z nich nalewamy 2M H₂SO₄ a do drugiej wprowadzamy CO₂ przez około 5 minut obserwując zachodzące w nich zmiany. Po obserwacjach piszemy i uzgadniamy zachodzące w probówkach reakcje chemiczne.